

(3 Hours)

[Total Marks : 100

I Answer the following questions in two to three lines:

20 Marks

- a) What kind of disputes cannot be submitted to arbitration?
- b) What is a presumption under Arbitration and conciliation act 1996, if parties do not determine the number of arbitrators?
- c) What are the rights of other party, if a party refers the dispute to an arbitration which was not mention in arbitration agreement?
- d) Who is a presiding arbitrator?
- e) Whose signature is compulsory on an arbitration award?
- f) When an arbitration proceeding gets terminated?
- g) What is an effect of setting aside of an award on parties?
- h) Define non speaking award.
- i) What is a settlement agreement?
- j) State the types of cases dealt generally at Lok Adalat.

II write short notes on any four :

20 Marks

- a) International Commercial Arbitration.
- b) Finality of an arbitral award.
- c) Appointment of an Arbitrator by chief justice.
- d) Foreign award.
- e) Difference between Arbitration and Conciliation

III Attempt any two of following situational problems :

12 Marks

- a) Mr. Z a Karta of Joint Hindu family refers to an arbitrator, a dispute regarding joint family property for the benefit of the family .Mr. S a minor member of family challenges the award.
 - 1) Can Mr., S challenge the award? When?
 - 2) Can Mr. S challenge an award if instead of being a minor, he was lunatic.
- b) Mr. X a party of arbitration, apply for setting aside an award of ground that half part of an award was outside the scope of reference.
 - 1) Can whole award be set aside?
 - 2) Can party file a suit in court of law for same dispute after setting aside an award?
- c) Mr. Z was working as a conciliator between Mr. A and Mr. B for a dispute. During the conciliation proceedings, Mr. B initiates for an arbitral proceeding and appointed Mr. Z as an arbitrator for the same dispute.
 - a) Can Mr. B initiates arbitral proceedings during pendency of conciliation proceedings? Why?
 - b) Can Mr. Z work as an arbitrator in above case?

IV. Attempt any four out of the following :

48 Marks

- a) 'Arbitration agreement does not include appointment of a particular arbitrator' Explain with essential conditions of valid arbitration agreement.
- b) When the award can be set aside?
- c) Explain the composition of Arbitral tribunal.
- d) Importance of Lok Adalat in judicial system.
- e) 'Conventions make foreign award more effective' Explain.

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

प्र. १ पुढील प्रश्नांची दोन ते तीन वाक्यांत उत्तरे लिहा :

गुण २०

- कोणत्या प्रकारचे वाद लवादा मार्फत सोडविता येत नाहीत?
- लवादातील दोन्ही पक्षांनी लवादांची संख्या निश्चित न केल्यास लवाद व समेट कायदा १९३६ प्रमाणे काय गृहितक समजले जाते?
- लवादा करारामध्ये नमुद न केलेला वाद जर एका पक्षाने लवादाकडे सुपूर्द केल्यास दुसऱ्या पक्षास कोणते अधिकार आहेत?
- अध्यक्षीय लवाद कोणास म्हणतात?
- लवाद निर्णयावर कोणाची सही आवश्यक असते?
- लवाद प्रक्रिया कधी संपुष्टात येते?
- लवाद निर्णय रद्द झाल्यास दोन्ही पक्षांवर त्याचा काय परिणाम होतो?
- “न बोलणारा निवाडा” स्पष्ट करा.
- समझोता करार म्हणजे काय?
- लोक अदालत मध्ये कोणत्या प्रकारची प्रकरणे घेतली जातात?

प्र. २ टिपा लिहा: (फक्त चार)

गुण २०

- आंतरराष्ट्रीय वाणिज्यिक लवाद
- लवाद निर्णयाची पूर्तता
- लवादाची नेमणूक
- परदेशी लवाद निर्णय
- लवाद व समेट मधील फरक सांगा.

प्र. ३ खालील पैकी कोणत्याही दोन परिस्थितीजन्य प्रश्नांची उत्तरे द्या :

गुण १२

- एकत्र कुटुंबाचा कर्ता, श्री. झेड ह्यांनी कुटुंबाच्या फायदयासाठी एकत्र कुटुंबाच्या वाटणीचा वाद लवादाकडे सुपूर्द केला. श्री.एस. ह्या अल्पवयीन सदस्याने लवाद निर्णयास आक्षेप घेतला.
 - श्री.एस. असे करू शकतात का? कधी?
 - समजा श्री.एस. हे अल्पवयीन नसून वेडा असल्यास तो लवाद निर्णयास आक्षेप घेऊ शकतो का?
- श्री. एक्स हे लवादातील एक पक्षकार होत. लवादानी दिलेल्या निर्णयातील अर्धा निर्णय हा लवादास सुपूर्द न केलेल्या वादासंदर्भात असल्याने लवाद निर्णय रद्द ठरविण्यासाठी दावा दाखल केला.
 - संपूर्ण लवाद निर्णय रद्द होईल का?
 - लवाद निर्णय रद्द झाल्यास त्याच वादासाठी पक्षकार कोर्टात दावा दाखल करू शकतात काय?
- श्री. अ व श्री. ब ह्यांच्या वादात श्री. झेड हे समेट कर्ता म्हणून काम पहात होते. समेटाचे कार्य चालू असतानाच श्री. ब ह्यांनी तोच वाद लवाद पद्धतीने वाद सोडविण्यासाठी श्री. झेड ह्यांनाच लवाद म्हणून नेमले.
 - समेट पद्धती चालू असताना लवाद प्रक्रिया चालू करता येते का? का?
 - वरील परिस्थितीत श्री. झेड लवाद म्हणून काम पाहू शकतात का?

प्र. ४ खालील पैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे द्या :

गुण ४८

- “लवाद करारामध्ये विशिष्ट लवादाची नेमणूक करण्याची गरज नसते” लवाद करारात आवश्यक असलेल्या तरतुदीसह विधान स्पष्ट करा.
- लवाद निर्णय कधी रद्द करता येतो?
- लवाद न्यायसभेची रचना स्पष्ट करा.
- न्याय प्रणाली मध्ये असलेले “लोक अदालत”चे महत्व सांगा.
- “अभिसंधी करारामुळे परदेशी लवाद निर्णय अधिक परिणामकारक झाले” स्पष्ट करा.